

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

Valtion aluehallintouudistusta koskevassa lainsäädäntövalmistelussa ei ole riittävällä tavalla käsitelty valtion aluehallinnon ja hyvinvointialueiden suhdetta ja rooleja. Hyvinvointialueet itsehallinnollisena ja aluedemokratiaa edustavina toimijoina sekä alueellista toimivaltaa edustavana rakenteena täyttävät merkittävällä tavalla esimerkiksi alueellisen varautumisen kenttää, mutta tästä huolimatta valmistelussa esitetään valtion aluehallinnon tehtäväkokonaisuus miltei muuttumattomana. Aluehallinnon uudistus tulisi toteuttaa harkittuna kokonaisuudistuksena, eikä nyt esitettynä teknisenä tehtäväsiirtona.

Käsittelyn kapeus näkyy esimerkiksi luonnoksessa Valtioneuvoston asetukseksi lupa- ja valvontavirastosta, jossa alueellisen valmiustoimikunnan tehtäväsissä ei ole huomioitu aluetason toimijakentän merkittävää muutosta. Hyvinvointialueilla tehtäviin ja vastuisiin, riippumatta lainsäädännön kirjauksista, kuuluu yhteisen tilanneymmärryksen muodostamista turvallisuuteen vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista, tilannekuvan ylläpitoa ja jakamista sekä alueellista yhteistä kehittämistyötä. Maantieteellisiin rajoihin huonosti sopiva valtion aluehallinto ei tuota sellaista

tarkastelu- tai tehtävätasoa, joka ei olisi selvästi päällekkäinen hyvinvointialueiden toiminnan kanssa näissä kysymyksissä.

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Ei

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Yleistä

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy pitää kannatettavana uuden lupa- ja valvontaviraston perustamista. Uuden lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluisivat aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvia tehtäviä. Uudistus on omiaan auttamaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan ja ohjauksen yhdenmukaistamista, jossa on nykyisin havaittavissa eriytyneitä käytäntöjä esim. eri aluehallintavirastojen välillä.

Hyvil kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että uudistuksen toteuttamiselle on varattava riittävä toimeenpano-aika. Uudistuksen voimaantulo jo vuoden 2026 alussa saattaa olla aikataulultaan liian kireä. Huomioon on otettava mm. uuden sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain voimaantulo ja siihen liittyen meneillään olevat siirtymäajat.

Valmius- ja varautuminen

Valtion aluehallintouudistusta koskevassa lainsäädäntövalmistelussa ei ole riittäväällä tavalla käsitelty valtion aluehallinnon ja hyvinvointialueiden suhdetta ja rooleja. Hyvinvointialueet itsehallinnollisena ja aluedemokratiaa edustavina toimijoina sekä alueellista toimivaltaa edustavana rakenteena täyttävät merkittäväällä tavalla esimerkiksi alueellisen varautumisen kenttää, mutta tästä huolimatta valmistelussa esitetään valtion aluehallinnon tehtäväkokonaisuus miltei muuttumattomana.

Aluehallinnon uudistus tulisi toteuttaa harkittuna kokonaisuudistuksena, eikä nyt esitettynä teknisenä tehtäväsiirtona.

Käsittelyn kapeus näkyy esimerkiksi luonnoksessa Valtioneuvoston asetukseksi lupa- ja valvontavirastosta, jossa alueellisen valmiustoimikunnan tehtäväsisällöissä ei ole huomioitu aluetason toimijakentän merkittävää muutosta. Hyvinvointialueilla tehtäviin ja vastuisin, riippumatta lainsäädännön kirjauksista, kuuluu yhteisen tilanneymmärryksen muodostamista turvallisuuteen vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista, tilannekuvan ylläpitoa ja jakamista sekä alueellista yhteistä kehittämistyötä. Maantieteellisiin rajoihin huonosti sopiva valtion aluehallinto ei tuota sellaista tarkastelu- tai tehtävätasoa, joka ei olisi selvästi päällekkäinen hyvinvointialueiden toiminnan kanssa näissä kysymyksissä.

Valmisteluaineistossa todetaan (liite 4, sivu 74), että aluehallintovirastoilla ei ole toimivaltuuksia suhteessa muiden viranomaisten varautumistehtäviin, eivätkä aluehallintovirastot siis varsinaisesti ja tosiasiallisesti yhteensovita alueellista varautumista. Aluehallintovirastoilla ei myöskään ole käytettävissään tilannekuvajärjestelmää, vaikka aineistossa sellaiseen välillisesti viitataan. Valmiuskeskuksia koskevan lainsäädännön soveltamisala on sosiaali- ja terveystoimi, eikä valmiuskeskusten velvoitteiden ja nykyisten aluehallintovirastojen tehtävälisteri yhdistämällä kyetä kokoamaan kaikkia alueellisen yhteisen varautumisen sisältöjä. Lisäksi on selvää, että alueellisen varautumisen johtamisvastuissa on määrittelytarpeita, jotka ovat muodostuneet vaikeasti ratkaistavaksi kysymykseksi ministeriöiden ja hallinnonalojen välisen vastuunjaon näkökulmasta. Näitä haasteita ja puutteita ei tulisi käsittelemättä ohittaa luonnoksessa nyt esitetyllä tavalla. Laajalti tunnistettu tarve alueellisen yhteisen varautumisen rakenteiden vahvistamiseen voidaan tulkita siten, että nykyinen alueellinen rakenne ei ole kyennyt vastaamaan varautumistyön tarpeisiin erityisesti yhteistyön, ennakoinnin ja tiedonkulun kysymyksissä. Kehittämistarvetta erityisesti rakenteiden osalta osoittavat myös lukuisat alueelliset varautumisfoorumit, joiden tarve on osoittanut, että nykyllä lainsäädännön mukaiset rakenteet eivät riittävällä tavalla palvele alueellista varautumistyötä.

Valmisteluaineiston liitteen 4 sivulle 116 kirjattu kuvaus tahtotilasta, jossa sisäministeriö suoraan ohjaisi alueellista varautumista, mutta kyse ei silti olisi johtamisesta ja silti toimintamalli noudattaisi kokonaisturvallisuusmallia on sisällöllisesti ristiriitainen ja hyvin ongelmallinen. Alueellisen varautumisen toimintamalli ei tässä yhteydessä ja nykyisessä jännitteellisessä turvallisuustilanteessa saisi jäädä ilman riittävää analyysia nykyrakenteen ongelmista, eikä ilman huolella pohdittuja ratkaisuehdotuksia.

Nyky muodossaan valtion aluehallinto ei ensisijaisesti ole aluetta palveleva toimija, vaan keskushallinnon osa. Sen sijaan alueellista itsehallinnollista tasoa palvelevat hyvinvointialueet tuottavat todella merkittävän osan varautumisen ja valmiuden kyvykkyydestä. Hyvinvointialuetta ohjaavissa säädöksissä ei ole yhteisen varautumisen sisältöjä, vaan hyvinvointialueiden varautumisen sisältöjen katsotaan syntyvän osana sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen keskinäistä yhteistyötä sekä tiiviissä yhteydessä erityisesti kuntien kanssa. On täysin selvää, että alueellisesti merkittävää varautumisen koordinoijan roolia on vaikea perustaa toimijalle, jolla ei ole

omaa omistajuutta alueellisen varautumisen kysymyksissä. Siksi valtion aluehallinnon sijaan hyvinvointialueiden vastuulle olisi luontevaa suunnitella vaativia varautumisen laaja-alaisia yhteensovittamistehtäviä. Hyvinvointialueille säädettävä alueellinen yhteisen varautumisen tehtävä varmistaisi koko aluetason varautumisen yhteensovittamisen, koska mukana olisivat olla hallinnon toimijoiden lisäksi järjestökenttä sekä elinkeinosektori. Rakenne vastaisi tehokkaimmalla mahdollisella tavalla tarpeeseen kehittää koko hallinnon ja laajemminkin koko yhteiskunnan ennakointi- ja varautumiskykyä.

Valmistelussa kriittistä huomiota olisi osoitettava myös pelastuslaissa osoitettuun nykyisen valtion aluehallinnon rooliin sisäministeriön tehtävien hoidon tukiorganisaationa. Tämä operatiivinen roolitus, johon kuuluu myös vaikuttaminen pelastustoimen palvelujen mitoitusta määrittäviin lähtökohtiin, on ollut karkeassa ristiriidassa hyvinvointialueidelle osoitettujen vastuiden kanssa. Hyvinvointialueet päättävät pelastustoimen palvelutasosta sekä vastaavat palvelujen saatavuudesta, saavutettavuudesta, laadusta ja vaikuttavuudesta, jolloin aluehallinnon harjoittama ohjaus- ja määrittäytyö asettuu hyvin erikoiseen valoon suhteessa itsehallinnon vaatimuksiin. On erikoista, että suunnitellun lupa- ja valvontaviraston laillisuusvalvonnan riippumattomuusvaatimuksen ja nykyisen toimintatavan ristiriitaa ei lainsäädäntövalmistelussa ole esille nostettu. Perustettavan viraston tehtävistä tulee säätää tarkkarajaisesti, jolloin yleisluontoinen ja sisällöltään avoimeksi jäävä kirjaus sisäministeriön tukemisen tehtävästä tulisi kokonaan poistaa ja samalla tulisi arvioida uudelleen aluehallintoviraston kaksoisrooli pelastustoimen palvelutason minimitason määrittelyssä sekä valvonnassa. Lupa- ja valvontaviraston tehtävää määritettäessä tulisi erityisesti varmistaa riippumattoman laillisuusvalvonnan toteutus ja sen rinnalla mahdollinen erikseen määritetty ja tarkasti rajattu tuki alueellista varautumista edustaville toimille, joihin voidaan laskea esimerkiksi alueellinen maanpuolustuskurssitoiminta sekä tuki alueelliselle valmiusharjoitustoiminnalle.

Valmistelussa olisi lisäksi perusteltua pohtia voisiko metsäpalojen lentotähystys olla on valtakunnallinen pelastustoimintaan kuuluva tehtävä, joka olisi jatkossa hoidettava pelastustoimen järjestämisestä säädetyn lain (613/2021) mukaisesti koottavana tehtävänä siten, että tehtävää hoitavan hyvinvointialueiden rahoitukseen lisätään tehtävän aiheuttamat kustannukset. Tämä ratkaisu sopisi luonteeltaan paremmin operatiivisen toiminnan yhteyteen hyvinvointialueelle ja osaltaan selkeyttäisi lupa- ja aluehallintoviraston roolia. Lisäksi alue- ja paikallishallinnon turvallisuussuunnittelun edistäminen olisi karsittava lupa- ja valvontaviraston tehtäväkentästä tehtävän ollessa päällekkäinen erityisesti hyvinvointialueiden ja kuntien yhdyspintatyön kanssa.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Yleistä

Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy pitää kannatettavana uuden lupa- ja valvontaviraston perustamista. Uuden lupa- ja valvontaviraston tehtäviin kuuluisivat aluehallintovirastojen ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tehtävät sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle kuuluvia tehtäviä. Uudistus on omiaan auttamaan sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan ja ohjauksen yhdenmukaistamista, jossa on nykyisin havaittavissa eriytyneitä käytäntöjä esim. eri aluehallintavirastojen välillä.

Hyvil kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että uudistuksen toteuttamiselle on varattava riittävä toimeenpano-aika. Uudistuksen voimaantulo jo vuoden 2026 alussa saattaa olla aikataulultaan liian kireä. Huomioon on otettava mm. uuden sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain voimaantulo ja siihen liittyen meneillään olevat siirtymäajat.

Valmius- ja varautuminen

Valtion aluehallintouudistusta koskevassa lainsäädäntövalmistelussa ei ole riittävällä tavalla käsitelty valtion aluehallinnon ja hyvinvointialueiden suhdetta ja rooleja. Hyvinvointialueet itsehallinnollisena ja aluedemokratiaa edustavina toimijoina sekä alueellista toimivaltaa edustavana rakenteena täyttävät merkittävällä tavalla esimerkiksi alueellisen varautumisen kenttää, mutta tästä huolimatta valmistelussa esitetään valtion aluehallinnon tehtäväkokonaisuus miltei muuttumattomana. Aluehallinnon uudistus tulisi toteuttaa harkittuna kokonaisuudistuksena, eikä nyt esitettynä teknisenä tehtäväsiirtona.

Käsittelyn kapeus näkyy esimerkiksi luonnoksessa Valtioneuvoston asetukseksi lupa- ja valvontavirastosta, jossa alueellisen valmiustoimikunnan tehtäväsäällöissä ei ole huomioitu aluetason toimijakentän merkittävää muutosta. Hyvinvointialueilla tehtäviin ja vastuisin, riippumatta lainsäädännön kirjauksista, kuuluu yhteisen tilanneymmärryksen muodostamista turvallisuuteen vaikuttavista ilmiöistä ja tapahtumista, tilannekuvan ylläpitoa ja jakamista sekä alueellista yhteistä kehittämistyötä. Maantieteellisiin rajoihin huonosti sopiva valtion aluehallinto ei tuota sellaista tarkastelu- tai tehtävätasoa, joka ei olisi selvästi päällekkäinen hyvinvointialueiden toiminnan kanssa näissä kysymyksissä.

Uotinen Sami
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy